

מבעד למסוה (שעורים בהסתכלות)

זה עכשיו חזרתי מ"הרפי" ו"הרפנית" שלנו. שחזרו היום בשעה טובה ומוצ' לחת מגביעתם הארוכה לחו"ס. לאחר שתקעתי לש'

גיהם. שלום עליכם" רחמי וברכת "ברוכים הבאים" ו"ברוכים הנמצאים", כנהוג נכנסתי עמו שיהי' קצת בדברים מענינא דיומא, והיינו על עבריהירדן מזרחת ועל אימת "יום הדין" מערכה עם חזרת הש"ץ של בנידודנו מחו"ל, ביום עשרים וששה לחדש ספטמבר, מחמת שאין אומרים בזמן האחרון בעירנו "הודו" לה' כי טוב והוששין ל"מתנגדים" ר"ל, ואגב שוחחנו על "הושענאדרבה" הבעל"ט מבני "עשרת השבטים" ועל האתרוגים הכשרים בעלי הפטמאות ולולבים ארוכים ומלאים הצריכים לנופא דעובדא. בקצרה נפרזתי מהם בתקיעת כ"ה גדולה, כנהוג, ובברכת כ"ה ב' ה' תתימא. טובה. הם עלו להם במבונות עם ג' הפמליא של מ' ע' ל' ה' על ההר ואני ירדתי בשתי רגלי ישראל מן התחנה אל פנתי הקטנה להכין לכם את השעור

לכבוד יום-הדין . . .

והפעם, תלמידי החביבים, אתן לכם שעור קצר לימור יד רך בירושלם עיה"ק, אבל לא עפ"י שטתם הישנה של בראזיה, קלויזנר ופרס ולא עפ"י תורתו חלילה של ר' קסלמן והמלמד פשוט "דרך ארץ" לתלמידיו לפני התיירים, אלא דוקא עפ"י המפה החדשה והמהודשה של "פרו-ירושלם", שעל פיה קובעים עכשיו את הטב' לאות החדשות והיפות בשלש הלשונות הרשי מיות, על בתלי הרחובות בעירנו, כידוע. ואם לא תגידו בנת, אגלה לכם בלהישה כי טפה זו, כלומר רשימת השמות של רחובות ירושלם, קנתי במשיכה בשכוע זה, בזמן שלא יום ולא לילה, בשעה שהתגנבתי תחת המסוה לתוך הפלדיה שלנו והסתכלתי מסביבי והעתקתי את הכל . . . כן!

ומשעה שהחל ה"פרודי רול" לשקד על תקנת עירנו הקדושה, לפארה ולקטטה, לשכללה ולפוחתה בשלטים חדשים של מלניק וכיחוד בטבלאות חדשות ויפות של הרברול, באה אנדרלמוסיה שלמה בעירנו, ויודעים אנו לכהפ"ח באיזה עולם אנו נמד צאים? נהירין לנו עכשיו שבילי דירושלם כשבילי הסטורס ואין אנו תועים עוד בדרכי החיים . . .

הנה, למשל, רוצת יהודי למצוא את

בית הרב או את העדכל-הכוללים, או שהוא זקוק לא-עליכם לוועדהסיוע או חלילה לבית החולים רוטשילד, מה הוא עושה? תיכף ומיד הוא גושא את שתי רגליו ושתי עיניו אל הטבלא החדשה של רחוב — לא חלילה "בית-דוד", כידוע — אלא דוקא רחוב "א ב ג ד ט ו ז ח ט א" (עפ"י החלטת "פרו-ירושלם") — רמו אולי ל"בטטא", כלומר לתפוחי אדמה שהועד הכללי מחלק או צריך לחלק לעניים בערב פסח? ומכיון שיש לנו רחוב "אפרבסל" ורחוב "בטטא", אפשר להכין מטעמים לשבת . . .

זוכין אדם שלא בפניו. מפני שחברינו היהודים בוועדת השמות טרורים מאד, כידוע, באספות בית-העם להגנת אוסישקין ובאספות היעדהלאומי, ועד העיר וביחוד בעיריה, לא הספיקו פשוט להשתתף באספות לקביעת השמות, והכתה ב"ה "זכרון משה" לשם קדוש אמתי. ואי"ה בקרוב כימינו תקבע טבלא בשכונה והיא באותיות גדולות ומגהירות בכל שלש הל-שונות:

"רחוב פאול הקדוש"

ולך דבר אל העצים ואל האבנים . . . ואנחת שלוחה לוועדהלאומי שלנו או לנשיא הועדהלאומי תגיע עפ"י האדריסה הנכונה והחדשה של פואלוס הקדוש . . .

ומזל טוב גם לבתי-האונגרים שלנו בשם החדש! בעכשיו נוסף שם חדש לרחוב של שומריהחומות — לא חלילה "חיים" כנהוג — אלא יקרא שמו בישראל: "רחוב ג'ורג' הקדוש" . . . כנראה, בתור גומלן על התודה הגלויה לראים, שמנה את קרובו לסגן ושנתפרסמה בעתונים לא מאהבת המן אלא משנאת מרחבי בוועדהעיר . . . והכל בשם הצניעות והתורה הקדושה! אגב, ראיתי גם עכשיו בנות-קדושים מתנדרות בבתי-אונגדן והבחורים שלהם עומדים ומציצין למטה . . .

הכל רק שהסירו בזמן האחרון את בתי הכסא והתחתונים בתערוכה שלהם אשר למול דרך המלך! . . .

וכי תעברו, תלמידי היקרים, מרחוב יפו, מול גחלת-שבעת, אל המגרש הרוסי והגיעו לאזניכם מרחוק קולות וצעקות מת-נוקות של בית-דוד, ו"קול ישראל" מאת המלמדים, ונשאתם בטח את עיניכם אל הטבלא החדשה, שתקבע אי"ה שם לכבוד יום-טובי, — מה תמצאו שם? — לא תורה ולא סחורה ולא ילתא, אלא מאי — "רחוב המל" כה מלונגד", שם לקוח מהאגדה הנוצרית הט' הורה, אשר לשמה הקדוש הזדעזע הרפנית מפריסק, להכדיף, שם בקברה על הררהזיתים. ובן-אב"י יעבר בכל יום צל ביתו לא בדרך המלך אלא בדרך המלכה "מלונגדה" היפהפיה המטיילת ביערות "ההרמוז", אגב,

לתקונ-טעות, עלי לתדע כי המען החדש והניכון של אלמאליח בביתו הוא לא ב"מחנה יהודה", כמו שהיה לפנינו, אלא בשם החדש של "פרודי-רושלם" — "יוחנן המטבל" . . . הוא אשר אמרתי:

ישראל צאן "קדושים" — ממש כצאן בלי רועה . . . כל רחוב בירושלם עיה"ק, "קדוש" יאמר לו, ובכל שכונה שאחב"י נחתים שם יתפללו עם העבריינים על דעת המקום ועל דעת המושל — "קדושה" בראש כל חוצות. זה ישאל: "איך מקום כבודו?" ואמר זה אל זה: "קדושי קדושי קדושי" ובשעת מעשה יראו על הטבלאות, יקדו ג' פעמים ויירקו, כנהוג.

* * *

ובכ"ז אדם עלול לטעות, וחברי הועדה של קביעת השמות בעירנו, אעפ"י שהם אנשים מלומדים ובקיאים, כנראה, היטב ב"פייפיל" החדשה והישנה וכיחוד כ"נוסעי הצלב", אינם אלא בשרזרם ובאו במהילה לידי טעות נסה . . .

הנה, למשל, — הרפה להגיד ממש בפני הנזירים! — גכשלו פתאום בשמות אחרים שאינם מתאימים כלל לשטתם ול"ז'ירוליים", כמו למשל: "רחוב ישעיה", אלא שלמזלם, מול של גוי, נפל בגורלו של ישעיהו הנביא איזו פנה גדחת מרחוב שנלך עד אחורי מתנהיהודה, מקום לאשפת . . .

או, למשל, "רחוב נחמיה", שעודנו ב"תב"גית", אולי מפני שנחמיה שלנו לא הספיק עדיין לבנות את ביתנו הלאומי מחמת הסנ' בלטים וגשם הערבי שבזכננו . . .

את "הרמב"ם" דחה מסכו, עד למגרש רטיסכו, מחזין למחנה, כנראה מפני מת' נגדיו הרבים והידועים מכבר, ובראשם ר' שלמה מ"התהר . . .

ולמה גקרא הרחוב של התימנים מסכת' שלום בדרך בואך לבית-מויא, "רחוב עמוס"? — מפני שעמוס היה בנו ק ד י ם וברחוב יהוא יש, כמדומני, הרבה עוים ותישים, וגם אורכת סופים . . .

ורואים אתם? — מסכים אני דוקא לוועדת השמות לבטל את השם "סוכת שלום", ראשית מפני ש"שלם" הוא בכ"ף דבר מסוכן, מיותר בזמננו ובמסומנו, והשנית מפני שהשם "רחוב אנריפס", שהמציאה הועדה לרחוב זה בחכמה רבה, הוא בבחינת "שווי המשקל" — הצי שלהם וחצי שלנו . . . כמו, למשל, "רחוב הורדוס" שזכו בו אשתקד את רחוב בצלאל, ושגם הוא ספק-יהודי וספק-לועזי, את חטאי אני מזכיר! אך לשוא הרעשתי עלמות על "הורדוס", שם שהוא באמת נאה ל"פרוד-ירושלם" והם נאים לו . . .

ולשם שוויהמשקל חלקה הבלדיה שלנו גם את ירושלם כלה לשנים, חציה לישראל

והציה לעמלק . . . את העיר ההדושה שמחוז להומה כסרו לאמנים חדשים ויהודים לפבע את הטבלאות ואת העיר העתיקה — לאר מיני: ליעקב בחזין ולעשו בפנים . . .

איני יודע עדיין מה יהיו השמות בעיר העתיקה, ואולם יודע אנכי כי עוד נשארו הרבה שמות של "קדושים" שלהם, שיספיקו גם כדי לחלק בין שכונות ישראל . . .

* * *

ומחמת שערב יום-הכפורים בעולת' ממחר הנני להכין את ה"קמפינג" הלבן שלי לקבלת-פנים שתהיה אחה"צ בבית-המשל לכבוד הרבי והרבנית שיחיו — "נארוז פארטי" בלע"ז — ואת ה"קייטל" הלבן שלי לכבוד יום-הדין, וביחוד להכאת כפרות כתרנגול גדול ולבן מבני-הירדנו, גם להתהדרנדרים במנין דוקא, למלקות ולארבע מיתות ב"ד, כמנהג יהודים כשרים אצלנו ואפילו בבנין הסוכה כדי להרבות במצוות ולהכריע את הכף לפני יום-הדין. — הנני אצל לנמד את שעורי זה על רגל אחת ולהכניסו בביתו של המכשש והנני עובר את תלמודי ותלמידותי בכרבת כתיבה וחתים טובה — אמן!

עז מות